МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

КЕЙС ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни
«Українська мова (професійного спрямування)»

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри української мови
протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Микола ЗАВЕРЮЩЕНКО

Харків – 2026

ПИТАННЯ НА ІСПИТ
з навчальної дисципліни
«Українська мова (професійного спрямування)»

1. Поняття «національна мова». Українська літературна мова, її ознаки (унормованість, наддіалектність, усна й письмова форми, стандартність, поліфункціональність, стилістична диференціація).
2. Мовне законодавство в Україні. Особливості мовної політики в Україні.
3. Система стилів української літературної мови.
4. Науковий стиль мови (призначення, сфера застосування, ознаки, мовні засоби, підстилі). Види наукових праць. Особливості наукового тексту. Стандартні звороти наукового стилю.
5. План як структурний елемент наукового дослідження. Види планів, правила їх складання.
6. Реферування наукового джерела. Структура й види рефератів. Правила реферування наукової інформації.
7. Оформлення інших видів наукових праць (стаття, тези, рецензія). Структура курсових і дипломних робіт.
8. Конспектування наукової інформації. Види конспектів. Правила конспектування лекцій і наукових праць. Вимоги до конспектів.
9. Анотування наукового джерела. Види анотацій. Правила анотування.
10. Оформлення бібліографічного опису наукової праці.
11. Оформлення цитат і посилань (покликань). Розділові знаки в реченнях із цитатами.
12. Офіційно-діловий стиль мови: призначення, сфера застосування, ознаки, мовні засоби, підстилі.
13. Класифікація документів. Вимоги до укладання документів. Мовні кліше офіційно-ділового стилю.
14. Національний стандарт України (ДСТУ 4163–2003. Державна уніфікована система документації). Правила оформлення основних реквізитів.
15. Основні поняття діловодства (документ, реквізит, формуляр, бланк).
16. Заява (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
17. Резюме (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
18. Автобіографія (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
19. Пояснювальна записка (визначення, реквізити, вимоги до оформлення).
20. Правила звертання до посадових осіб (утворення імен по батькові, відмінювання прізвищ, правила відтворення запозичених прізвищ, кличний відмінок іменників).
21. Формування мовної особистості фахівця за умов білінгвізму. Причини мовної інтерференції. Суржик.
22. Культура мовлення як один із критеріїв професійної майстерності працівника. Ознаки культури мовлення. Причини недостатнього рівня культури мовлення фахівця, шляхи її підвищення.

23. Мовна норма. Типи норм (графічні, орфоепічні, акцентологічні, лексичні, орфографічні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, пунктуаційні).
24. Термінознавство як наука. Зв’язки термінознавства з іншими науковими дисциплінами.
25. Термін, його ознаки та функції. Поняття «дефініція». Види термінів (загальнонаукові, міжгалузеві, вузькоспеціальні).
26. Поняття «терміноелемент». Структурні типи термінів (прості, складні, складені ін.).
27. Вимоги до терміна. Формування термінологічної бази фахівця (математичні, фізичні, хімічні, загальнотехнічні терміни; економічні терміни; терміни обчислювальної техніки; терміни обраного фаху).
28. Термін та інші мовні засоби вираження спеціальних понять: номенклатурні назви і професіоналізми.
29. Способи творення термінів за рахунок використання внутрішніх ресурсів української мови. Поняття «термінологізація», «транстермінологізація».
30. Запозичення: ставлення до них, види, доречне їх застосування. Інтернаціоналізми. Національне та інтернаціональне в термінотворчому процесі. Значення найпоширеніших греко-латинських терміноелементів.
31. Правопис термінів іншомовного походження.
32. Скорочування складних і складених термінів у науковому тексті, вимоги до їх творення та правопису.
33. Поняття «термінологія» і «терміносистема», спільне й відмінне.
34. Стандартизація термінів. Державні стандарти України.
35. Мовна та наукова картини світу.
36. Сучасна українська термінологія: історія, стан, проблеми, перспективи. Видатні термінознавці України.
37. Міжкультурна комунікація фахівця, її завдання. Поняття «перекладання» і «переклад».
38. Види перекладання: за способом виконання (людське, машинне, комбіноване); за формою презентації (усне й письмове); за ступенем повноти передання інформації (повне, реферативне, анотаційне); за жанрово-стилістичними особливостями (ділове, публіцистичне, розмовне та ін.); за метою перекладання (спеціальне, або технічне; художнє). Види усного перекладання: переваги й недоліки.
39. Комп’ютерне перекладання тексту: типи й причини помилок.
40. Типи еквівалентності. Перекладання різних типів лексичних одиниць. Лексичні (термінологічні) паралелі. Приклади «хибних друзів перекладача».
41. Способи перекладання (транскодування, калькування, описове перекладання).
42. Перекладацькі трансформації.
43. Лексикографія як наука про укладання словників. Типи лексикографічних праць. Структура словникової статті. Електронні словники.

44. Термінографія. Види термінологічних словників. Принципи укладання термінологічних словників. Проблеми використання словників на сучасному етапі розвитку української мови. Значення словників у професійній діяльності фахівця.
45. Особливості творення й уживання назв осіб за родом діяльності (професією, посадою, званням), назв знарядь праці, пристроїв, деталей.
46. Правила перекладання термінів. Основні помилки під час перекладання термінів. Редагування науково-технічних текстів.
47. Особливості вживання дієприкметників у науковому стилі.
48. Перекладання назв процесових понять і наслідків дій.
49. Труднощі вживання термінів-іменників (родовий відмінок іменників чоловічого роду однини).
50. Правила використання числівників у мовленні фахівця.
51. Помилки у змісті й будові висловлювань (порядок слів; активні й пасивні конструкції; особливості керування в українській мові; правила застосування українських прийменників).
52. Прикметники й займенники в наукових і ділових текстах.
53. Особливості використання дієслівних форм у мовленні фахівця. Способи вираження наказу.

Укладач: доцент Оксана КРИМЕЦЬ

Завідувач кафедри: доцент Микола ЗАВЕРЮЩЕНКО